

EL SEMINARI PONTIFICI i el projecte de restauració no executat de la catedral de Tarragona

Judith Urbano

August Font va ser un arquitecte prestigiós, amb una sèrie d'obres rellevants a la Barcelona del moment, ben connectat amb les classes altes i els cercles intel·lectuals. Amb el seu mestre Elies Rogent van obtenir l'encarrec de fer un projecte de restauració de la seu tarragonina. Tot i que mai es realitzà, esdevé un complet estudi de l'edifici i de les teories del moment al voltant del neogòtic. Anys més tard s'encarregà a Font la construcció del Seminari Conciliar. Aquest text pretén analitzar ambdós encàrrecs.

August Font was a prestigious architect, with a whole series of relevant works in Barcelona at that moment, and he was also well-connected with the upper-classes and intellectual circles. With his master Elies Rogent he obtained the commission for a restoration project of the Tarragona cathedral. Although it was never actually done, it becomes a complete study of the building and of the theories about the neo-gothic style at that moment. Some years later, Font was in charge of the construction of the Conciliar Seminar. This text wants to analyze these two projects.

PARAULES CLAU:

August Font, catedral de Tarragona, Seminari Conciliar, arquitectura, neogòtic

KEYWORDS:

August Font, Tarragona Cathedral, Conciliar Seminar, architecture, neo-gothic

August Font va ser un arquitecte prestigiós, amb una sèrie d'obres rellevants a Barcelona, ben connectat amb les classes altes i els cercles intel·lectuals.

August Font i Carreras (1845-1924)¹ fou un arquitecte que treballà majoritàriament a Barcelona en projectes d'envergadura com l'acabament de la façana i el cimbori de la Catedral, el Palau de les Heures o la Plaça de Braus de Les Arenes. Va ser nomenat Acadèmic Corresponent de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando de Madrid el 1885, Acadèmic de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi el 1894, i Acadèmic de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts el 1899, ambdues a Barcelona, i va ser President de l'Associació d'Arquitectes de Catalunya durant 1906 i 1907. Tot això va fer d'ell un home reconegut, prestigiós i ben connectat amb les classes benestants i els centres culturals del moment.

Font va tenir de ben jove la influència d'un arquitecte rellevant en aquell moment en l'escena catalana: Elies Rogent. Aquest l'introduí en el món de l'arquitectura, comptant amb ell en projectes importants per la ciutat, com l'Exposició Universal de 1888, per la qual li encarregà el Palau de Belles Arts; o quan va fundar l'Escola d'Arquitectura de Barcelona i el va designar com a professor, sent així un dels primers vuit docents que va tenir l'escola.

Rogent era un arquitecte prestigiós; la seva gran obra de restauració havia estat Santa Maria de Ripoll. Va ser l'Academia Provincial de Bellas Artes de Barcelona la que li va encarregar el projecte al 1865, a ell i a Francisco de Paula Villar. Però no es va portar a terme per problemes econòmics i l'Estat va cedir les ruïnes de Ripoll al bisbat de Vic; va ser aleshores quan el bisbe Morgades va encomanar a Rogent revisar la proposta. Coneixem d'on va treure la inspiració per que ell mateix ho explicà: directament del diccionari de Viollet-le-Duc i de l'estudi de les esglésies catalanes contemporànies a Santa Maria.² Així doncs, Ripoll es convertia no només en una restauració de patrimoni medieval sinó també en una afirmació de la identitat catalana.

Va ser el 1882 quan els encarregaren, a Rogent i a Font, el projecte de restauració de la Catedral de la ciutat de Tarragona. Un any després li encomanaren al segon la construcció del Seminari Conciliar, segurament arran del primer treball. Pau Monguío i Segura, arquitecte local que havia estat alumne de Font a Barcelona, el va ajudar en aquesta última obra.³

1. URBANO, J.: *August Font i Carreras (1845-1924)*, tesi doctoral dirigida per Mireia Freixa, Departament d'Història de l'Art, Universitat de Barcelona, 2011.

2. HEREU, P.: *Vers una arquitectura nacional*, Barcelona, UPC, 1987, p. 110 a 128.

3. PUJOL S. i SOLER, E. ed.: *Recull Pau Monguío i Segura: 1865-1956*, Tarragona, Estació de Recerca Bibliogràfica i Documental Margalló del Balcó, 1988 i MARCH BARBERÀ, J.: «Les obres d'August Font i Carreras a Tortosa. Noves aportacions al seu catàleg», *Nous Col·loquis V*, Tortosa, 2001, p. 163.

La informació d'aquests dos projectes s'ha obtingut de l'Arxiu Municipal de Tarragona (AMT a partir d'ara), de l'Arxiu Diocesà i de la Biblioteca-Hemeroteca de la mateixa ciutat (ADT i AHMT a partir d'ara). Al primer hi ha cartes entre l'Arquebisbat i l'Ajuntament en les que es demanen els permisos per portar a terme les obres i es donen les autoritzacions corresponents per part del consistori. A l'Arxiu Diocesà hi ha la Memòria del Seminari escrita per Juan Corominas i Gili, de l'arquebisbat, i la Memòria que van fer Elies Rogent i August Font per la restauració de la Catedral. A l'Hemeroteca s'han consultat els diaris del moment que feien referència a ambdós projectes.

Projecte de restauració de la Catedral

Segons una carta trobada a l'AMT l'encàrrec s'atorgà a Elies Rogent i August Font «cuyos especiales conocimientos en las obras arquitectónicas de la edad media son de todos conocidos».⁴ Cal esmentar les restauracions realitzades per Elies Rogent ja mencionades i el fet que August Font havia portat a terme unes importants reformes a la façana de l'església dels sants Just i Pastor a Barcelona.⁵ La premsa local de Tarragona es va fer ressò dels arquitectes barcelonins i la seva feina a la ciutat.⁶ Quan els plànols van estar llestos es van transmetre a la Real Academia de San Fernando per ser aprovats i una còpia es va deixar exposada a la Sala Capitular de la Catedral per a que el públic la pogués veure. La tasca que van fer va ser mereixedora d'elogis. La memòria que van escriure consta de tres volums escrits a mà,⁷ el primer explica l'encàrrec i ens dóna pistes valuoses sobre les idees de restauració que tenien Rogent i Font: «la comunicación pide una restauración total y completa del Santo Templo metropolitano. Lo primero que dilucidarán (los arquitectos) es el valor que, en el caso presente, tiene la palabra restauración. El diccionario de la academia la define, renovar o volver a poner una cosa en aquel estado o estimación que tenia, y en algunos casos es sinónimo de reparar y creen (los arquitectos) que en absoluto no son admisibles estas definiciones, porque la primera significaría tomar un periodo histórico del monumento y subordinar a él todas las partes y el segundo por su mezquindad y estrechos límites no respondería a los altos fines que los Exmos. Prelado y Cabildo metropolitano desean obtener. (...) entienden (los arquitectos) que el criterio que debe dominar en el proyecto es el de la unificación, respetando lo que en cada periodo histórico tenga el valor artístico reconocido. Creen también que sin faltar a la unidad deben introducir las modificaciones y cambios que requiere el esplendor de culto. Para restaurar la basílica con

4. Carta existent a l'AMAT del Cabildo de la Tarragona a l'Ajuntament de la ciutat, datada el 13 de juliol de 1882, s/p.

5. En algunes publicacions rellevants aquesta restauració es troba atribuïda injustament a Josep Oriol Mestres, quan no hi va tenir res a veure.

6. *Diario de Tarragona*, Sección Local, 24 d'octubre de 1882, p. 3; *Diario de Tarragona*, Sección Local, 8 de juliol de 1884, p. 2.

7. ROGENT, E., FONT, A.: *Catedral de Tarragona. Proyecto de restauración. Memoria*. 3 volums, 1884.

conocimiento de causa, estudiarán sus formas originarias, lo que cada época y estilo haya aportado, las adiciones y mutilaciones que han sufrido analizando su valor artístico para saber si son dignos de conservarse, destruirse o modificarse». Aquesta introducció està signada pels dos arquitectes amb data juny de 1884. És sense dubte un criteri que a primera vista semblaria encertat i molt lògic, però més endavant podrem veure que no sempre va ser així. Després dels preliminars històrico-arqueològics de l'edifici comencen a fer un sistemàtic i molt detallat estudi crític de l'edifici. Ho faran per parts, començant per les capelles. La majoria d'elles, d'època gòtica, queden salvades de qualsevol acció d'enderrocament i el que opinen és que s'han de restaurar per tornar-los l'aspecte original. Però l'actitud és diferent en una d'estil barroc: «*La capilla de los Santos Doctores Cosme y Damián. Para construirla profanan el monumento y cometen un error artístico de primer orden. Es churrigueresca, las formas manifiestan el desenfado del siglo XVII y su emplazamiento se presta a continuas irreverencias. Creen procedente su demolición, volviendo a colocar los sillares en su estado primitivo*». És interessant veure com no argumenten cap motiu de l'estat de conservació en el que es troba la capella per tirar-la a terra, és a dir, no és que estigui mal conservada, que el seu estat sigui deplorable, o un risc o perill per a la salut pública i els fidels de la Catedral, no és res d'això la causa, sinó que aquesta és merament formal, d'estil: és una capella de formes «desenfadades», «irreverents», «churrigueresca». Per tant, potser la definició que donaven al principi de la memòria, tot i semblar correcta en el seu plantejament, es veu contaminada per la ideologia i el pensament romàntic dels dos arquitectes, que veuen com una «profanació» el fet que aquesta es va construir sobre la capella anterior gòtica. Es pot veure una influència directa de Viollet-le-Duc, que a més, no és amagada, ja que l'esmenten i posen exemples de les seves teories i de les seves restauracions.⁸ Per tant, en aquest cas aconsellen l'enderrocament de la capella barroca i tornar-la a l'estat inicial, això és, a l'estil gòtic, aquell que a Catalunya es considerava l'estil nacional per excel·lència, ideologia fruit de la Renaixença imperant a l'època.

El segon volum segueix analitzant els diferents racons de la catedral i donen la seva opinió sobre el que caldria fer en cada cas. Quan ja s'ha recorregut tot el monument hi ha el capítol de «*Ejecución de las obras proyectadas*» on expliquen com portar a terme les restauracions. Al tercer volum hi ha un estudi de l'edifici amb fotografies i plànols.

Del projecte que es volia portar a terme es poden destacar diferents aspectes. El primer és la magnitud de l'obra que es pretenia fer, ja que són moltes les actuacions que es proposaven. Uns dels elements que haurien estat més evidents si s'haguessin portat a terme són els campanars. De planta octogonal es volien posar sobre els dos braços del transsepte, semblants als de la Catedral de Barcelona. Els contraforts ja existents de l'edifici es completaven amb pinacles

que n'accentuaven la verticalitat i remarcaven la seva estètica gòtica. També es rebaixava el nivell de la plaça davant la Catedral, i s'hi feien grades noves d'accés. Potser el més vistós, a part dels esmentat campanars, i que hagués significat un canvi de fesomia més remarcable en la catedral, era la seva façana. En aquesta trobem les figures dels dotze apòstols i nou profetes més grans que de mida natural als brancals i la Verge al mainell del mestre Bartomeu. El timpà triangular sobre la porta està ornamentat amb traceria calada i a sota, un relleu amb el Salvador i dos àngels. Al projecte de Rogent i Font aquesta quedava finalitzada amb certs elements decoratius: els quatre pinacles que emmarquen la portalada es completaven i una cresteria de pedra coronava tota la façana. A més, es suprimien els dos cossos simètrics sobre la rosassa i es modificava aquesta coberta fent-la a dues aigües una mica més baixa que l'existent ara, i també coronada amb cresteria i creu de pedra al vèrtex. Els cossos simètrics a cada banda, més baixos, eren també modificats en la seva coberta, donant-los més inclinació seguint també una doble vessant i decorant-los amb cresteria.

Però el projecte no es va portar a terme, sinó que anys després, l'arquitecte diocesà Ramon Salas (1846-1926) va fer el mur de tanca, va posar unes reixes de ferro i va construir les cases dels canonges a la part del darrera. La resta no es va ni començar. Segurament tindria simpatitzants i detractors en cas d'haver-se executat, igual que va passar amb la façana de la Catedral de Barcelona de Font i amb altres monuments que restaurà Rogent, com l'esmentat Monestir de Ripoll. Els tindria llavors i els tindria ara, donat que els criteris de restauració han canviat tant en els últims anys i el plantejament que proposaven els arquitectes ara no seria ni tan sols legal. Cal valorar també la feina que van fer com a estudi del monument, ja que en poques ocasions se n'han fet de semblants, i s'ha d'entendre el projecte dins la seva contemporaneïtat, veient-lo dins un romanticisme d'arrel medieval, amb la idea de tornar a la Catedral l'esplendor d'aquella època, encara que de vegades, amb criteris que podrien semblar lluny dels que predominaven just en aquell moment en que el gòtic imperava, però vàlids en la ideologia emmarcada en La Renaixença del segle XIX. No podem doncs analitzar-lo ni amb els paràmetres actuals ni amb els del segle XIV.

■ Seminari Pontifici

L'antic Seminari de Tarragona es començà l'any 1575 extramurs de la ciutat. Però oberta la Rambla de Sant Carles anys més tard, començà a ser un lloc poc propici ja que era massa concorregut i havia perdut la tranquil·litat d'abans. Ja al segle XIX s'aprovà l'exemple de la ciutat, l'any 1857, i s'obrí l'anomenada Esplanada de Sant Joan, paral·lela a la de Sant Carles, quedant el Seminari al mig de les dues. La revolució de 1868 va fer que l'edifici fou ocupat pels militars i una part en va quedar destruïda, incloent l'església. Passada la revolució va tornar a mans dels seus antics propietaris i a la

8. Esmenten el seu *Dictionnaire raisonné* i les seves restauracions de París, Bourges i Mayon: ROGENT, E., FONT, A.: *op. cit.*, vol. 1, p. 28.

Projecte de restauració de la façana de la Catedral de Tarragona. Extret de ROGENT, E., FONT, A.: *Catedral de Tarragona. Proyecto de restauración. Memoria*. 3 volums, 1884, vol. 3, s. p.

seva funció originària. Com ja s'ha comentat ja no era el lloc silenciós d'abans, ara es veia envoltat de fondes, hotels, cafès, teatres... «el edificio más inmediato al antiguo Seminario era precisamente el Teatro, con la circunstancia de que las ventanas del vestuario de los actores, actrices y bailarinas eran dominadas por las de las celdas del Seminario».⁹

Així, l'any 1881 es ven en subhasta l'edifici per tal de fer-ne un de nou en un altre lloc més adient. La zona que es va triar va ser al costat del Palau Episcopal i al darrera de la Catedral, que és on el trobem encara avui, tot i que ja no amb la funció de Seminari pròpiament, que ara és a Barcelona, sinó amb la de residència per sacerdots d'edat avançada. Ara es condiona per a altres activitats com conferències, residència eventual de sacerdots, nova biblioteca, etc.

Tota aquesta zona on es volia emplaçar l'edifici estava plena de cases particulars i altres propietat del Cabildo de la Catedral que es van anar comprant. El traçat del carrer, anomenat de Sant Pau, també

s'havia de modificar ja que es passaria d'un carrer totalment irregular a un de recte sense interrupcions.

Segons la memòria, es van decidir per Font com arquitecte per que estava treballat amb Rogent en la restauració de la Catedral. Sabem que això despertà l'antipatia i el recel de l'arquitecte diocesà Ramon Segura, que es va veure desplaçat del projecte quan ja havia fet uns plànols, com s'esmenta als diaris locals de l'any 1880.¹⁰ El 29 de juliol de 1882 l'Arquebisbat envià una carta a Font amb el següent text: «Atendido el mérito y particulares circunstancias que concurren en Usted venimos a encargarle el proyecto, planos y demás necesario para la edificación de Seminario Conciliar de esta Diócesis en el sitio designado de la calle de San Pablo de esta ciudad, esperando corresponderá Usted con todo celo y asiduidad a tan honroso encargo».¹¹

És el 26 de maig de 1883 quan es signa l'autorització de l'Ajuntament per tal de poder començar les obres del seminari, previ requi-

9. COROMINAS, J.: *Memoria sobre la enagenación del antiguo y construcción del nuevo edificio del Seminario Conciliar de Tarragona*, 1882, p. 3, ADT.

10. *Diario de Tarragona*, Sección Local, 19 de juny de 1880, p. 2.

11. Carta existent a l'AMT que data del dia 29 de juliol de 1882.

sit de posar una tanca per aïllar aquestes del trànsit de la via pública. Una de les coses que vol deixar clar el consistori en el seu document és que s'ha de conservar la Capella de Sant Pau, una construcció romànica del segle XI que cal que quedi dins un pati del seminari per tal que qui vulgui la pugui contemplar.¹²

Els problemes però no es van fer esperar, ja que passaven els mesos i no es podia avançar res, pendent com s'estava de permisos i requisits legals, tal i com es queixa l'arquebisbat a l'Ajuntament, comentant la impossibilitat de treure a subhasta la contractació de les obres fins que els plànols no estiguin aprovats «*ni para Santa Tecla podrem posar al primera pedra*».¹³ Això va fer que el consistori afanyés al seu arquitecte municipal, que era el que tenia que calcular el volum edificable, per tal de veure'n el pagament que se'n derivava, després d'argumentar que als plànols no hi havia dades suficients per portar a terme aquests càlculs. Finalment el 25 de juny de 1883 s'aproven els plànols i s'hauran de pagar 6.226 pessetes amb 68 cèntims.¹⁴ Aquest impost serà reclamat per l'Arquebisbat al·legant que l'església n'està exempta, demanda que l'Ajuntament no acceptarà. L'Arquebisbat posà recurs d'alçada i el Govern Civil els hi donà la raó, així que aquest diners mai no es van pagar.

El dia 6 d'agost de 1883 van començar les obres d'enderrocament de les cases que ocupaven el lloc on s'havia d'emplaçar el nou Seminari. Durant els treballs d'alineació del carrer es van trobar un capitell i un tros de cornisa de marbre blanc que es van donar al Museu Arqueològic on es van catalogar com a trossos de l'antic temple romà de Júpiter Capitoli.

Es conserva a l'AMAT un plànol signat per Font del perfil longitudinal del carrer, amb les mesures i càlculs de les cotes i rasants.¹⁵ Acompanyava una carta on demanava a l'Ajuntament aquest canvi del terreny on s'havia de bastir el seminari, cosa que fou acceptada el 10 de desembre.

L'Associació d'Excursions Catalana de Tarragona, va expressar la seva preocupació al consistori sobre la conservació de la Capella romànica de Sant Pau del segle XI, ja que no estava clar com quedaria el monument en el projecte del Seminari. Així com els altres documents administratius comentats a l'AMAT estan escrits en castellà, aquest és el únic que ho està en català, fet que s'entén per que ve d'un organisme com un centre excursionista dels molts que van sorgir en aquest moment fruit de la Renaixença, del catalanisme i de les ganes d'explorar el territori català a la recerca de monuments, edificis emblemàtics i per conèixer millor la pròpia història de l'art i de l'arquitectura. No és estrany doncs que la llengua vehicular en sigui el català, igual que no és estrany tampoc que els altres dos organismes, Ajuntament i Arquebisbat, ho facin en castellà: «dalt del turó de la

Tarragona antiga hi ha una fàbrica de hermosíssim y particular estil bizantí construïda segons amb molta probabilitat de certesa se suposa á últims del segle X o ha principis del XI» (sic). Per estil bizantí, en aquells moments, volien dir romànic i es tractava del primer temple cristià de la ciutat al lloc on la tradició deia que Sant Pau hi havia predicat. D'aquí la preocupació per tal que la nova construcció no afectés a l'obra.

Quan l'Ajuntament va tornar a insistir sobre aquesta qüestió a l'Arquebisbat, aquests van respondre que la capella quedaria dins d'un pati del seminari i en millors condicions de les que tenia abans doncs sembla que algunes construccions se li havien afegit i no la deixaven veure en la seva totalitat i ara això, amb el projecte de Font, quedaria arreglat, com així va ser.¹⁶

La façana del seminari es va presidir amb una escultura de la Verge, col·locada el 8 de juny de 1886.¹⁷ El 30 de juliol Font era de nou a Tarragona per tal de supervisar la col·locació del relleu del timpà.¹⁸ A l'octubre de 1886 l'edifici ja estava força acabat, encara faltava feina però a l'església i als capitells del claustre, ja que s'havien col·locat a mig devastar. La façana ja tenia els vitralls de la Sala d'Actes i els relleus i l'escultura de la Immaculada Concepció col·locats.

Aprofitant les noces d'or de l'Arquebisbe, es va fer la benedicció de l'edifici, el 27 de setembre de 1886 a les set de la tarda. Font va ser l'encarregat de donar-li la clau del Seminari en presència del contractista Vicente Benet i altres personalitats. A la Sala d'Actes es van fer els parlaments. La finalització definitiva fou a mitjans de juliol de 1888, havent consagrat l'església el 6 de maig.¹⁹

L'edifici que projecta Font és de planta rectangular dividida en dos parts simètriques on situa un pati a cada banda i al mig un cos central on hi ha l'església i el vestíbul en planta baixa i en plantes superiors és ocupat per la Sala d'Actes.

La façana fa 95 metres de llarg i 25 d'alt. Feta amb carreus de pedra regulars i amb finestres geminades ogivals que s'obren a la planta baixa i rectangulars a les dues plantes superiors. A dalt de tot, galeria de finestres i cornisa decorada amb mènsules figurades. El cos central i els dels extrems sobresurten lleugerament. Al centre hi ha la porta d'entrada a la que s'accedeix per quatre esglaons. Té arc apuntat decorat amb cresteria i floró i dues mènsules en forma d'àngel, i sis columnes de pedra als brancals amb dos capitells figurats i quatre amb ornamentació vegetal. Al timpà hi ha escrit el passatge de l'Evangeli de Sant Lluç «Tunc aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas»²⁰ amb un relleu sobre dita escena de Jesús amb els apòstols, i a sobre, fornícula amb la Verge de la Immaculada amb finestres amb vitralls de colors a cada costat (que són les que donen al Saló d'Actes com s'ha esmentat) separades per columnes amb ca-

12. Autorització de l'Ajuntament de Tarragona a l'Arquebisbe de la mateixa ciutat. Document n° 469 de l'AMAT, signat el dia 26 de maig de 1883.

13. Carta existent a l'AMAT de l'arquebisbat de Tarragona a l'Ajuntament de la mateixa ciutat signada el dia 26 de juny de 1883 per Joan Coromines, prevere.

14. Permis de l'Ajuntament existent a l'AMAT a l'arquebisbat de Tarragona per tal de començar les obres.

15. Documents n° 22 de l'AMAT.

16. Carta existent a l'AMAT de l'arquebisbat a l'Ajuntament datada el 30 de juliol de 1883.

17. *Diario de Tarragona*, Crònica local, Tarragona, 9 de juny de 1886, p. 1.

18. *Diario de Tarragona*, Crònica local, Tarragona, 30 de juliol de 1886, p. 2.

19. COROMINAS, J.: *op. cit.*, p. 98.

20. «va obrir el seu enteniment per tal que entenguessin les escriptures», Lluç, 24, 45

Imatge de la capella de Sant Pau del segle XI que quedà dins un dels claustres del Seminari. Fotografia: Judith Urbano

pitell ornamentat. A sobre de la Verge hi ha l'escut del Prelat. Tota l'escultura esmentada de la façana fou obra de Fèlix Ferrer al qual se li van pagar 6.250 pessetes, quantitat que no dista gaire de la que va rebre Font per tot el projecte i direcció d'obra.

L'interior quedava estructurat en dos patis com s'ha dit, el de la dreta per sacerdots més grans i el de l'esquerra per menors, amb idèntica distribució. Els patis o claustres tenen dues galeries amb vint arcs cadascuna. Sota el claustre de la dreta hi ha una gran cisterna per recollir aigua de la pluja. Al de l'esquerra és on hi ha la capella romànica de Sant Pau. En planta baixa, estaven envoltats de classes i compartien, al mig de l'edifici, el vestíbul, l'església, la recepció i la cuina. Cada claustre però tenia el seu menjador. Al primer pis hi havia el rectorat, la sala de professors, la infermeria, la biblioteca, els laboratoris de ciències i la Sala d'Actes. Al segon i tercer pis hi havia les habitacions, en total 526. De totes aquestes estances caldria destacar l'antiga biblioteca, que encara està al mateix lloc i amb el mobiliari original. Una sala rectangular coberta amb volta catalana i envoltada de prestatgeries en tres dels seus costats dividides en dos

pisos i amb un altell que la rodeja per tenir accés a la part superior. Al costat restant s'obren finestres i hi ha unes taules i l'arxivador del catàleg, encara amb les fitxes antigues escrites a mà.

Però la intervenció de Font al Seminari va sortir de les parets d'aquest ja que va dissenyar també la façana posterior de la Catedral, que donava al mateix carrer Sant Pau. La intenció era clara: dotar-lo de dues façanes (una davant de l'altra, enfrontades) que formessin part d'una mateixa concepció, per tal de configurar un tot unitari i harmònic. Per això, Font presentà a l'Ajuntament una proposta el 18 de juliol de 1883 acompanyada d'uns plànols encara conservats, que fou aprovada el 10 de gener de 1884.²¹ Sembla ser que no ho portà ell a terme sinó, anys després, l'arquitecte diocesà ja esmentat, Ramon Salas.²²

Els honoraris de Font van ser de 6.540 pessetes pels plànols i la direcció d'obra, pagats de mica en mica, a mesura que va avançar el projecte. Es va estipular que per a les despeses de viatges se li paga-

21. Cartes existents a l'AMT i plànols signats per Font el dia de 18 de juliol de 1883.

22. BASSEGODA, J.: «El projecte no realitzat de la Catedral de Tarragona», *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, XLIII, Barcelona, 1991-1992, p. 8.

Imatge del Seminari Pontifici de Tarragona al carrer Sant Pau en l'actualitat. Fotografia: Judith Urbano

rien 1.321 pessetes, donant-li 50 cada vegada que anés a Tarragona menys quan hi anés també pel tema de la restauració de la Catedral, que aleshores se li donaria la meitat,²³ entenent que el Cabildo faria el mateix. Això demostra l'activitat de Font a Tarragona en aquests anys i com en feia el seguiment d'ambdues obres. A Torras Guardiola li encarregaren els càlculs de les estructures metàl·liques i el subministrament de bigues i secció de ferro.²⁴

És evident la influència de Rogent i de l'edifici de la Universitat de Barcelona de dit arquitecte en el projecte de Font. La façana llarga, amb carreus regulars i monotonia trencada únicament per les finestres geminades i l'entrada central remarcada. L'interior concebut entorn dels dos patis simètrics, la sala d'actes al primer pis... fins i tot la premsa del moment, esmenta la semblança.²⁵ Podem anar una mica més enllà i veure ja en Font la influència del *rundbogenstil* muniquès agafant les teories racionalistes de Durand a través de la inspiració en el primer Renaixement, estil que el seu mestre, Elies Rogent, admirava i propulsava. Amb aquests dos projectes Font deixà la seva empremta a la ciutat i posà a la teoria o a la pràctica les seves idees sobre restauració i arquitectura, que emmarcades a finals del segle XIX, són fruit d'un ideari romàntic entès dins la Renaixença catalana.

JUDITH URBANO

Universitat Internacional de Catalunya
Grup de Recerca GRACMON, UB
jurbano@cir.uic.es

Bibliografia

- BASSEGODA, J.: «El projecte no realitzat de la Catedral de Tarragona», *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, XLIII, Barcelona, 1991-1992.
- COROMINAS, J.: *Memoria sobre la enagenación del antiguo y construcción del nuevo edificio del Seminario Conciliar de Tarragona*, 1882.
- FELIU, A.: *El Arquitecto Juan Torras y Guardiola, 1827-1910, y su obra*, tesina dirigida per Joan-Ramón Triadó, Barcelona, Departament d'Història de l'Art, Universitat de Barcelona, 1986.
- HEREU, P.: *Vers una arquitectura nacional*, Barcelona, UPC, 1987, p. 110 a 128
- MARCH BARBERÀ, J.: «Les obres d'August Font i Carreras a Tortosa. Noves aportacions al seu catàleg», *Nous Col·loquis V*, Tortosa, 2001.
- PUJOL, S. i SOLER, E. ed.: *Recull Pau Monguió i Segura: 1865-1956*, Tarragona, Estació de Recerca Bibliogràfica i Documental Margalló del Balcó, 1988.
- ROGENT, E., i FONT, A.: *Catedral de Tarragona. Proyecto de restauración. Memoria*. 3 volums, 1884.
- URBANO, J.: *August Font i Carreras (1845-1924)*, tesi doctoral dirigida per Mireia Freixa, Departament d'Història de l'Art, Universitat de Barcelona, 2011.

23. COROMINAS, J.: *op. cit.*, p. 79.

24. FELIU, A.: *El Arquitecto Juan Torras y Guardiola, 1827-1910, y su obra*, tesina dirigida per Joan-Ramón Triadó, Barcelona, Departament d'Història de l'Art, Universitat de Barcelona, 1986.

25. *Diario de Tarragona*, Sección Local, 24 de maig de 1883, p. 2.